

OECD tööhõiveväljavaated 2017

Eestikeelne kokkuvõte

Tööhõivepoliitika peab käsitlema probleeme, mis on põhjustanud populistlikku reaktsiooni globaliseerimise vastu

Enamik OECD riike on suutnud lõpuks lahendada 2008.–2009. aastatel suure majanduslanguse ajal tekkinud ülisuure lünga tööhõives, ent mitmes riigis on inimesed aina rohkem rahulolematud peamiste majanduspoliitiliste valdkondadega, muu hulgas rahvusvahelise kaubanduse ja investeringute edendamiseks. Populistlik reaktsioon globaliseerumisele paneb proovile selliste rahvusvaheliste organisatsioonide nagu OECD jagatavad poliitilised nõuanded, milles on alati rõhutatud globaalse integreerumisega kaasnevat hüvesid. Arvestades kasvavat skeptilisust selle range poliitika suhtes, on oluline hinnata ümber majanduspoliitilised seisukohad, sealhulgas tööturupoliitika kujundajate enam-vähem õiged ja valed valikud ning käsitlusviisi muutmist vajavad valdkonnad. Kuigi praegu ei ole veel lõplikku hinnangut antud, on siiski selge, et paljud globaliseerimis- ja kaubandusvastase reaktsiooni aluseks olevad probleemid on reaalsed ja osutavad valdkondadele, kus tuleb tööhõivet, oskusi ja sotsiaalkaitset käsitlevat poliitikat tugevdada ja kohendada muutuva majanduskeskkonnaga.

Tööturu toimimist tuleb mõista laiemalt

Tööturupoliitilisi valikuid tuleks hinnata, lähtudes sellest, kuidas tööhõivetulemused mõjutavad heaolu. Tööturu toimimist hinnatakse sageli peamiselt tööhõive ja töötuse määrade valguses, kuna tegemist on oluliste ja kergesti mõõdetavate tulemustega. Kuid on ka muid olulisi tööturutulemusi, mida on samuti võimalik mõõta. Näiteks töökohta kvaliteet (töötasu, kindlustunne, töökeskkond) ja tööturule kaasatus (sissetulekute võrdne jaotumine, sooline võrdõiguslikkus, potentsiaalselt ebasoodsamas olukorras olevate rühmade juurdepääs tööhõivele). See OECD tööhõiveväljavaadete väljaanne sisaldab tööturu toimimise uut võrdlevat tulemustabelit, mis hõlmab töökohtade arvu, töökohtade kvaliteeti ja tööturule kaasatust, ja annab põhjaliku ülevaate erinevate riikide tööturgude tugevatest ja nõrkadest külgedest. Sellest nähtub, et viimase kümne aasta jooksul on enamik OECD riike suutnud naisi ja potentsiaalselt ebasoodsamas olukorras olevaid rühmasid tööturule paremini integreerida ning parandada töökeskkonna kvaliteeti, samas on töötuse määr ja sissetulekute kvaliteet püsunud enam-vähem stabiilsena, kuid tööturu turvalisus on vähenenud ja madalate sissetulekute risk suurenenud. Tulemustabel näitab ka seda, et on rühmi riike, mille tulemused on enamiku või kõigi näitajate osas head, mis viitab sellele, et pole olemas selliseid raskeid kompromisse, mis takistaksid riikidel kõigis valdkondades häid tulemusi saavutada.

Kriisijärgne tööturu muutustega kohanemine erines OECD riigiti suuresti

Suur majanduslangus oli OECD tööturgude jaoks karm stressitest. OECD töötuse määr on naasnud peaaegu kriisieelsele tasemele, kuid suure majanduslanguse põhjustatud töötus on paljudele riikidele olnud kulukas ja pikaleveninud katsumus. Pealegi on väljundite taastumine võrreldes tööhõive

taastumisega olnud nõrk ning produktiivsus ja palgakasv on olnud madalad. Tööturu tugevuse määrab suures osas ära tugev makromajanduslik ja tööturupoliitika. Makromajanduslik poliitika aitab majanduslanguse ajal väga tõhusalt tööhõive langusele piiri panna ning ennetada tööpuuduse tsüklilist kasvu enne selle struktuurseks muutumist. Aktiivsesse tööturupoliitikasse panustamine on vajalik, et reageerida otsustavalt tööpuuduse tsüklilisele kasvule ja hõlbustada kiiret tööle naasmist ning säilitada tööturu elavdamise abinõude käivitamisel vastastikused kohustused. Pikaajaliste töötajate tööhõive liiga range kaitsmine vähendab tööturu tugevust, kuna soodustab ajutiste lepingute kasutamist ning aeglustab majanduse taastudes uute töökohtade loomist. Kooskõlastatud kollektiivlääbirääkimiste süsteemid võivad tööturu tugevust edendada, võimaldades palkade ja tööaja kohandamist.

Tehnoloogilised muutused ja globaliseerumine on tööturgusid ümber kujundamas

Väljaandes uuritakse tehnoloogiliste edusammude ja globaliseerumise mõju OECD tööturgudele viimasel kahel aastakümnel, keskendudes töökohtade polariseerumisele ja deindustrialiseerimisele. Mõlemad toovad töötajate ellu suuri muutusi ja suurendavad ebavõrdsust ning poliitika elluviimiseks on vaja kindlaks teha nende aluspõhjused. Peaaegu kõik OECD riigid on viimastel aastakümnetel kogunud tööalast polariseerumist, st keskmist kvalifikatsiooni nõudvate ja keskmise palgaga ametikohtade osakaalu vähenemist kogutööhõives, mida on kompenseeritud nii kõrget kui ka madalat kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade osakaalu suurendamisega. Umbes kolmandiku võrra suurenenud polariseerumine viitab sellele, et töökohad on liikunud tootmisest teenindusse, samas kui suurem osa peegeldab kutsealast nihet tootmisharudes. Tehnoloogia on tihedalt seotud nii polariseerumise kui ka deindustrialiseerimisega. Globaliseerumise roll ei ole nii selge, kuid on viiteid sellele, et rahvusvaheline kaubandus on deindustrialiseerimisele kaasa aidanud. Kvalifikatsioonipoliitika, aktiveerimismeetmed ja ajakohastatud sotsiaalkaitse süsteemid võivad mängida põhirolli selles, et aidata töötajatel edukalt hakkama saada muutuvl tööturul ja lõigata kasu tehnoloogia arenguga kaasnevatest hüvedest.

Kollektiivlääbirääkimised arenevad OECD tööturgudel üsna kiiresti

Selleks et hinnata, kas kollektiivlääbirääkimised on kiiresti muutuvate tööturgude taustal suutnud oma tõhususe säilitada, on sellesse väljaandesse lisatud põhjalik ja ajakohane ülevaade OECD riikide ja OECDga liituda soovivate valitud kiire majanduskasvuga riikide kollektiivlääbirääkimiste süsteemidest. Võrreldavad hinnangulised andmed ametiühingute ja tööandjate organisatsioonide liikmesuse ning kollektiivlääbirääkimiste ulatuse kohta viitavad sellele, et kollektiivlääbirääkimistel on endiselt tähtis roll, ehkki viimasel kolmel aastakümnel on vähenenud nende töötajate arv, kelle töötingimused lepitakse kokku kollektiivlepingus. Ühtlasi on läbirääkimised muutunud rohkem detsentraliseerituks, kusjuures ettevõtte tasandil peetavad läbirääkimised on hakanud levima sektori ja riigi tasandil peetavate läbirääkimiste arvelt, milleks sageli kasutatakse selliseid mehhanisme nagu erisused ja loobumisklauslid, mis võimaldavad madalama tasandi läbirääkijatel kalduda kõrvale tingimustest, mis on kehtestatud läbirääkimiste kõrgematel tasanditel. Kollektiivlääbirääkimistes on oluline roll ka erinevatel viisidel, kuidas detsentraliseeritud läbirääkimisi kooskõlastatakse, lepingute jõustamise tõhusus ning ettevõtetes kasutatavad eri liiki töötajate esindamise vormid. Tippjuhtide hinnangul ning arvestades ametiühingute usaldusväärset üldsuse silmis on töösuhete üldine kvaliteet OECD riikides väga erinev, ehkki seoseid konkreetse läbirääkimismudeliga ei ole leitud. Riikide kollektiivlääbirääkimiste süsteemide kokkuvõtlik võrdlus näitab, kuidas riigi kollektiivlääbirääkimiste eri tahud moodustavad vastastikku seotud terviku.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2017), *OECD Employment Outlook 2017*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/empl_outlook-2017-en